

функціонального стану людини, формуванні адаптаційних механізмів їхніх змін під впливом впливів середовища, розрахунків кількості населення, що зазнає негативних наслідків для здоров'я.

Список використаних джерел:

1. Гетьман А.А., Мельник Т.О. Соціальне здоров'я як одна з компонент здоров'я учнів. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку методики навчання біології, екології та основ здоров'я людини* : зб. наук. праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Черкаси, 20 травня 2021 р.). 2022. С. 6–7.

2. Лузан П., Пасічник І., Формування екологічної культури майбутніх фахівців як соціальний портрет сучасного українського суспільства. *Сучасна наука та освіта: стан, проблеми, перспективи* : мат-ли III міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 20-21 березня 2023 р.). 2023. С. 99–102.

3. Утюж І.Г. Актуальні проблеми суспільного здоров'я: соціально-філософський аспект. *Гендер. Екологія. Здоров'я* : мат-ли VII міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 22-23 квітня 2021 р.). Харків : ХНМУ, 2021. С. 133–135.

Ростислав ФЕНІЧ,

*аспірант кафедри теорії та методики фізичного виховання,
адаптивної та масової фізичної культури*

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Дмитро ЗАДОРЖНИЙ,

*аспірант кафедри теорії та методики фізичного виховання,
адаптивної та масової фізичної культури*

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Ключові слова: професійно-прикладна підготовка, військова освіта, майбутні офіцери, тактична підготовка, фізична підготовка, технічна підготовка, психологічна стійкість, бойова ефективність.

Сучасні виклики у сфері національної безпеки та оборони вимагають від офіцерів високого рівня підготовки, що поєднує теоретичні знання та практичні навички. Професійно-прикладна підготовка майбутніх офіцерів є комплексним процесом, спрямованим на формування необхідних компетентностей для ефективного виконання службових обов'язків. Вона включає тактичну, фізичну, технічну та психологічну підготовку, кожен з яких відіграє важливу роль у становленні військового фахівця.

Професійно-прикладна підготовка майбутніх офіцерів є важливим аспектом військової освіти, що забезпечує формування необхідних навичок та компетенцій для ефективного виконання службових обов'язків. Для глибшого розуміння сутності цього

процесу варто розглянути основні визначення ключових понять, що використовуються у військовій педагогіці та військовій підготовці.

Поняття «професійно-прикладна підготовка» охоплює систему заходів, спрямованих на забезпечення відповідності професійних знань, умінь і навичок реальним умовам діяльності військовослужбовця. Згідно з визначеннями військової педагогіки, ця підготовка включає як теоретичні аспекти (вивчення нормативних документів, основ військової тактики та управління військами), так і практичні навички (застосування бойових тактик, управління підрозділом, використання військової техніки та озброєння).

Термін «тактична підготовка» визначається як комплекс заходів з набуття навичок та знань щодо ведення бойових дій у різних умовах, управління підрозділом та прийняття тактичних рішень. У військовій доктрині тактична підготовка охоплює як індивідуальну підготовку військовослужбовця, так і колективне тренування підрозділів з метою формування злагодженості їхніх дій.

Поняття «фізична підготовка» у військовій освіті трактується як система заходів, спрямованих на розвиток фізичних якостей військовослужбовця, необхідних для виконання бойових завдань. Військові статuti та методичні рекомендації визначають фізичну підготовку як один із головних чинників бойової готовності військовослужбовців, що включає тренування витривалості, сили, спритності, швидкості та психологічної стійкості [1, 2].

Термін «технічна підготовка» визначається як вивчення та практичне застосування військової техніки та озброєння. Це поняття включає освоєння бойових машин, стрілецької зброї, систем зв'язку та навігації, що є ключовими для виконання бойових завдань. Сучасні наукові підходи до військової освіти підкреслюють необхідність інтеграції новітніх технологій у процес технічної підготовки, зокрема через використання цифрових симуляторів, тренажерів та автоматизованих навчальних систем.

Психологічна підготовка визначається як розвиток психоемоційної стійкості військовослужбовця, здатності до самоконтролю, стресостійкості та ефективної комунікації в умовах бойової діяльності. Військові науковці підкреслюють, що психологічна підготовка є важливою складовою лідерської компетентності офіцера та передбачає розвиток умінь ухвалювати рішення в екстремальних умовах, мотивувати підлеглих і зберігати концентрацію навіть під значним фізичним і моральним навантаженням.

Тактична підготовка є основним компонентом військової освіти, оскільки саме вона формує навички управління бойовими підрозділами, розробки тактичних планів та ефективного використання військових ресурсів. Вона передбачає вивчення особливостей наступальних та оборонних дій, організацію маневрів, ведення бою в різних умовах місцевості та використання сучасних засобів ведення війни. Майбутні офіцери вчаться розпізнавати загрози, аналізувати бойову ситуацію, швидко реагувати на зміни оперативної обстановки та ухвалювати зважені рішення. Значну увагу приділяють роботі з бойовими наказами, плануванню та управлінню підлеглими в умовах реальних та змодельованих бойових ситуацій. Тренування проводяться як у класичних аудиторіях, так і на полігонах, де майбутні офіцери отримують можливість застосувати набуті знання на практиці.

Фізична підготовка має не менш важливе значення, оскільки офіцер повинен володіти високою витривалістю, силою та швидкістю для виконання завдань у бойових умовах. Комплексна фізична підготовка включає силові вправи, біг на середні та довгі дистанції, тренування з військової гімнастики та подолання смуг перешкод. Майбутні офіцери проходять інтенсивні навчання, що включають марш-кидки з повним бойовим спорядженням, орієнтування на місцевості та тактичну підготовку з елементами фізичного навантаження. Окрім розвитку сили та витривалості, значну увагу приділяють розвитку координації, спритності та реакції, що є необхідним для ефективного виконання бойових завдань. Також важливим аспектом фізичної підготовки є військово-прикладні види спорту, серед яких стрільба, плавання, рукопашний бій та метання гранат. Регулярні фізичні навантаження дозволяють майбутнім офіцерам підтримувати високий рівень підготовки та бути готовими до будь-яких випробувань.

Технічна підготовка спрямована на вивчення сучасних зразків озброєння, військової техніки та засобів зв'язку. Майбутні офіцери освоюють будову, характеристики та принципи дії стрілецької зброї, бронетехніки, артилерійських установок та систем протиповітряної оборони. Вони отримують практичний досвід роботи з військовою технікою, навчаються її експлуатації та технічному обслуговуванню. Використання сучасних тренажерів та симуляторів дозволяє курсантам моделювати різні бойові ситуації та відпрацьовувати навички управління озброєнням у безпечних умовах. Особлива увага приділяється вивченню новітніх військових технологій, таких як безпілотні літальні апарати, системи радіоелектронної боротьби та автоматизовані системи управління військами. Офіцери повинні не лише вміти користуватися цими технологіями, а й розуміти їхню роль у сучасних бойових операціях [1].

Психологічна підготовка є ще одним важливим напрямом професійного становлення майбутніх офіцерів, оскільки військова служба передбачає високі фізичні та емоційні навантаження. Офіцер повинен володіти стресостійкістю, самоконтролем та здатністю ухвалювати рішення в умовах обмеженого часу та під тиском обставин. Для розвитку цих якостей у військових навчальних закладах проводяться спеціальні тренінги, спрямовані на формування психологічної стійкості, управління стресом, а також ефективного взаємодії з підлеглими. Імітаційні вправи, які включають сценарії критичних ситуацій, допомагають майбутнім офіцерам навчитися швидко аналізувати обстановку, приймати оптимальні рішення та зберігати контроль над собою навіть у найскладніших умовах. Значна увага приділяється також розвитку лідерських якостей, адже офіцер повинен не лише виконувати бойові завдання, а й ефективно керувати особовим складом, мотивувати підлеглих та підтримувати командний дух.

З огляду на сучасні вимоги до військової освіти, особливу увагу приділяють впровадженню новітніх технологій у процес підготовки майбутніх офіцерів. Використання віртуальної реальності, тактичних тренажерів та комп'ютерних симуляторів дозволяє відпрацьовувати бойові сценарії без ризику для життя та здоров'я курсантів. Окрім цього, перспективним напрямом є розширення міжнародної співпраці у військовій освіті, що включає спільні навчання, обмін досвідом та стажування в арміях країн-партнерів.

Професійно-прикладна підготовка є невід'ємною частиною підготовки майбутніх офіцерів, яка охоплює широкий спектр теоретичних і практичних знань, необхідних для

ефективного виконання службових обов'язків. Тактична, фізична, технічна та психологічна підготовка формують у майбутніх командирів комплекс компетенцій, що дозволяють їм діяти ефективно в умовах бойових дій. Удосконалення військової освіти через застосування інноваційних підходів, практичних навчань та впровадження сучасних технологій сприятиме підвищенню рівня підготовки майбутніх офіцерів та забезпеченню їхньої високої боєздатності.

Список використаних джерел:

1. Камаєв О.І., Паєвський В.В., Шевченко О.О. Поточний контроль показників фізичної підготовленості курсантів військового закладу різних курсів навчання. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. Харків. 2013. № 2. С. 18–21.

2. Феніч Р., Хоменко П. Професійно-прикладна фізична підготовка майбутніх офіцерів в умовах моделювання умов бойової діяльності. *Педагогічні науки*. 2023. № 82. С. 35–39.

Павло ХОМЕНКО,

доктор педагогічних наук,

професор кафедри теорії та методики фізичного виховання,

адаптивної та масової фізичної культури

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Максим ГРЕКОВ,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ХАРАКТЕРИСТИКА БАЗОВИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Ключові слова: компетентність, компетентнісний підхід, майбутній учитель фізичної культури, загальні компетентності.

Професійна компетентність майбутнього вчителя фізичної культури є основою його успішної педагогічної діяльності та передумовою якісного виконання освітніх завдань у сучасному закладі освіти. У контексті модернізації системи освіти, впровадження компетентнісного підходу та необхідності формування у здобувачів освіти мотивації до здорового способу життя, питання визначення, структурування та розвитку базових професійних компетентностей набуває особливої актуальності.

Під базовими професійними компетентностями розуміється комплекс знань, умінь, навичок та особистісних якостей, що дозволяють майбутньому вчителю фізичної культури ефективно реалізовувати професійну діяльність. Ці компетентності охоплюють кілька ключових компонентів, кожен із яких відіграє важливу роль у професійній підготовці. Серед основних компонентів можна виділити педагогічну, методичну, організаційну, фізичну, психологічну, комунікативну та інформаційно-комунікаційну компетентності [2].